

Dr. Nagy László Tibor:

**A szellemi tulajdonjogokat sértő
bűncselekmények vizsgálata című kutatás
általános ismertetése és annak főbb
következtetései**

Magyar Bíróképző Akadémia, 2011. április 8.

A kutatás résztvevői:

Dr. Kármán Gabriella

Dr. Mészáros Ádám

Dr. Nagy László Tibor

Dr. Szabó Imre

Dr. Windt Szandra

HENT= Hamisítás Elleni Nemzeti Testület

- A szellemi tulajdonjogok megsértése elleni fellépés hatékonyabbá tétele érdekében hozták létre 2008-ban
- Újjáalakította: 287/2010. (XII. 16.) Korm. rendelet

Elnöke: Dr. Répássy Róbert igazságügyért felelős államtitkár

Elnökhelyettese: Dr. Bendzsel Miklós, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának elnöke

- A testület titkársági feladatait a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala látja el

Mit jelent a hamisítás?

Hamisításon a szellemi tulajdonjogok megsértésének valamennyi formáját értjük – függetlenül attól, hogy a szerzői jogi védelem, illetve az iparjogvédelmi oltalom melyik formájáról van szó, valamint attól, hogy polgári jogi vagy büntetőjogi jogsértésről beszélünk-e.

(Részlet a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület stratégiájából)

A kutatás célja a szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekmények:

- ❖ *áru hamis megjelölése (Btk. 296.);*
- ❖ *bitorlás (Btk. 329.);*
- ❖ *szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése (Btk. 329/A.);*
- ❖ *szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása (Btk. 329/B.);*
- ❖ *jogkezelési adat meghamisítása (Btk. 329/C.);*
- ❖ *iparjogvédelmi jogok megsértése (Btk. 329/D.)*

kriminálstatisztikai, jogdogmatikai és bűnügyi iratok ténykutatásán alapuló **empirikus** elemzése volt.

A kutatás menete

- **Kriminálstatisztikai elemzés elkészítése**
- **Szakmai Kerekasztal-beszélgetés 2010. március 29.**
- **Aktafeldolgozás**
- **Empirikus elemzés elkészítése 2010. szeptember 30.**
- **„Utánzás, hamisítás, hungarikumok” c. konferencia
2010. november 18.**
- **Sajtóbeszélgetés 2010. december 7.**

-
- Szakmai rendezvény a Bíróképző Akadémián 2011. április 8.
 - Sajtótájékoztató az OKRI-ban 2011. április 14.

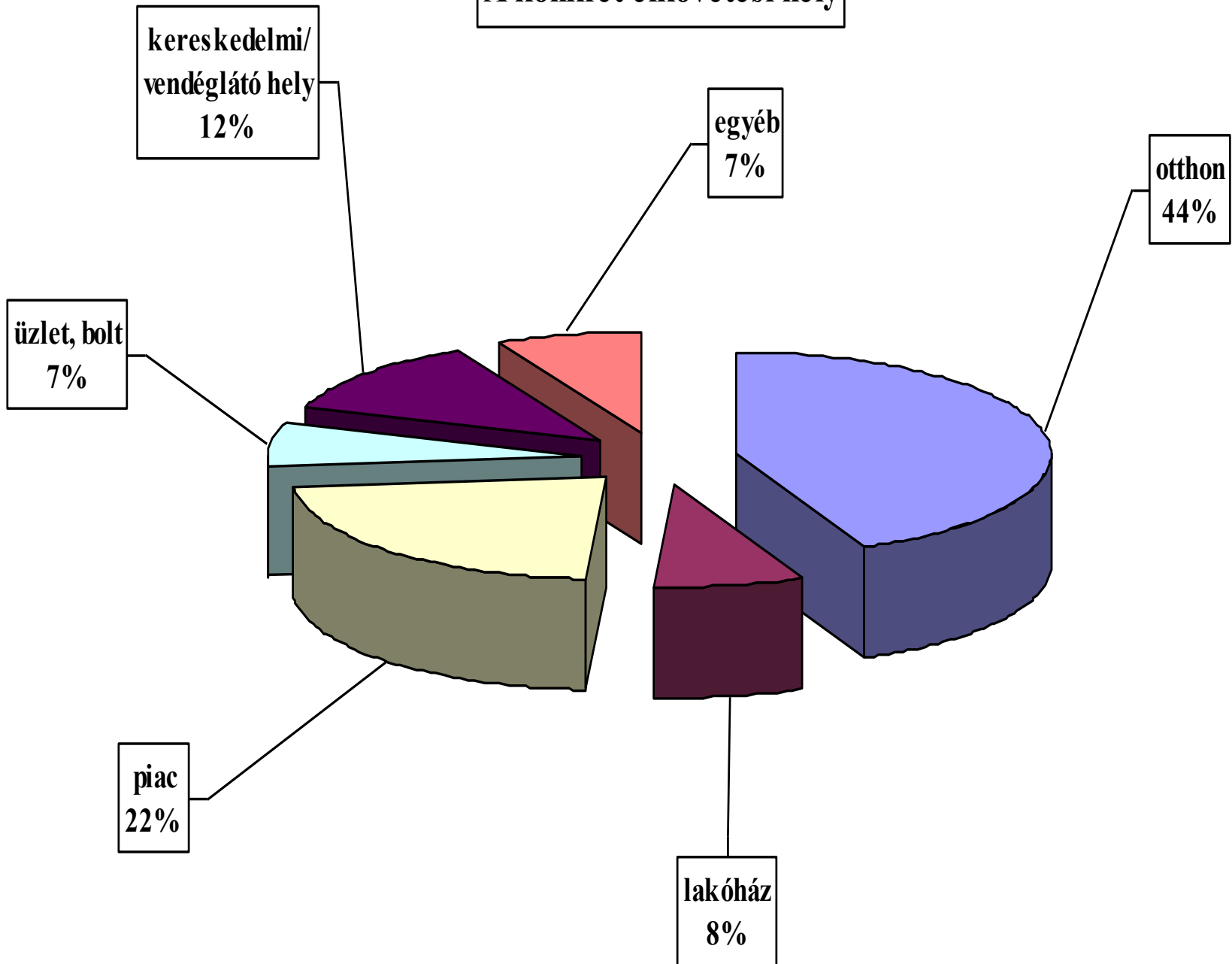
Összesen 303 bűnügy részletes elemzése

Elsődleges adatbázis: 200 bűnügy (2008-ban regisztrált, jogerősen befejezett)

Régió neve	Kiválasztott megye
Észak-Magyarország	Borsod-Abaúj-Zemplén
Észak-Alföld	Szabolcs-Szatmár Bereg
Dél-Alföld	Bács-Kiskun
Közép-Dunántúl	Komárom-Esztergom
Nyugat-Dunántúl	Zala
Dél-Dunántúl	Somogy
Közép-Magyarország	Budapest

A konkrét elkövetési hely

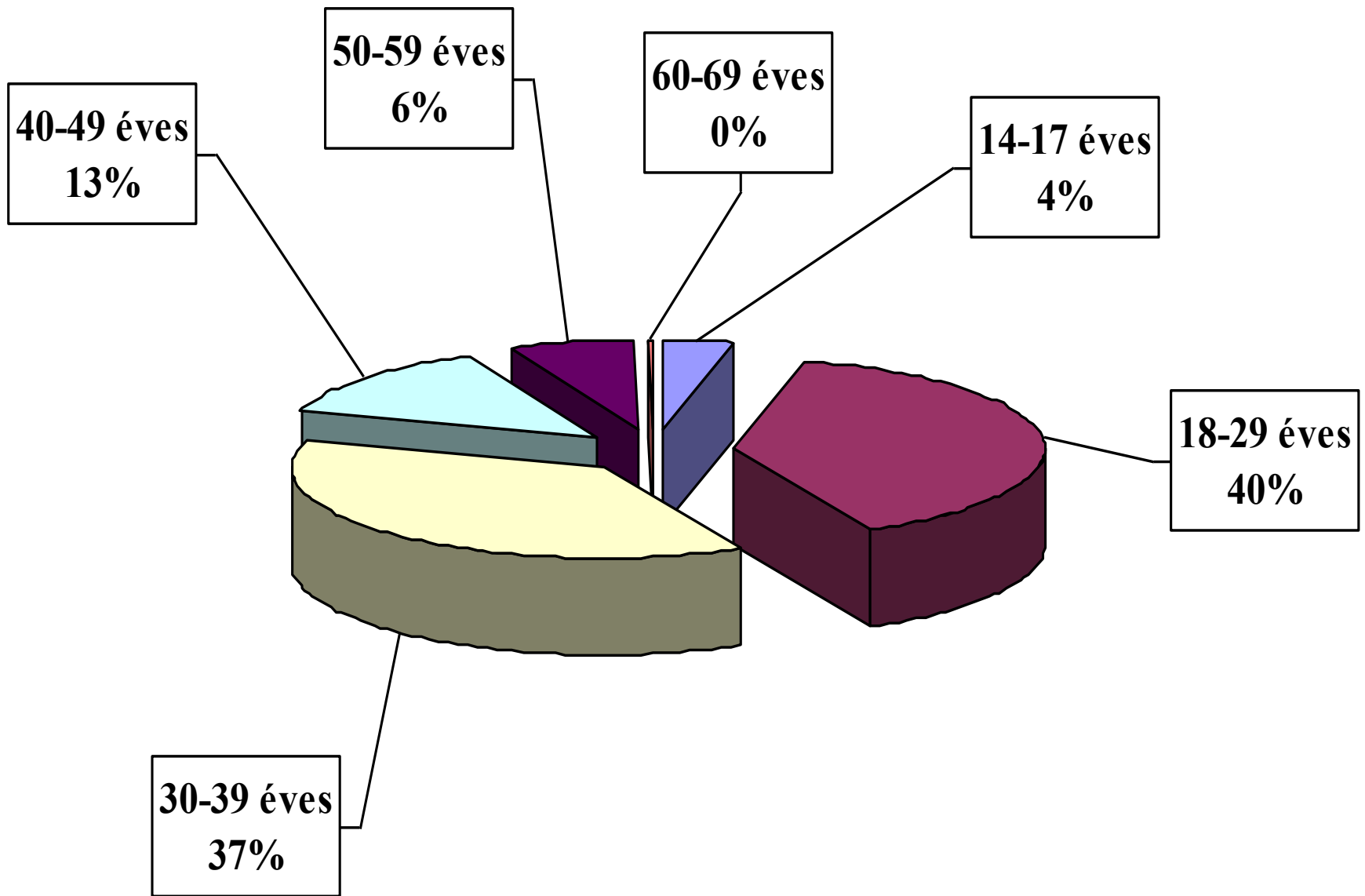

Az elkövetők 21 %-a nő,
12 %-a külföldi volt.

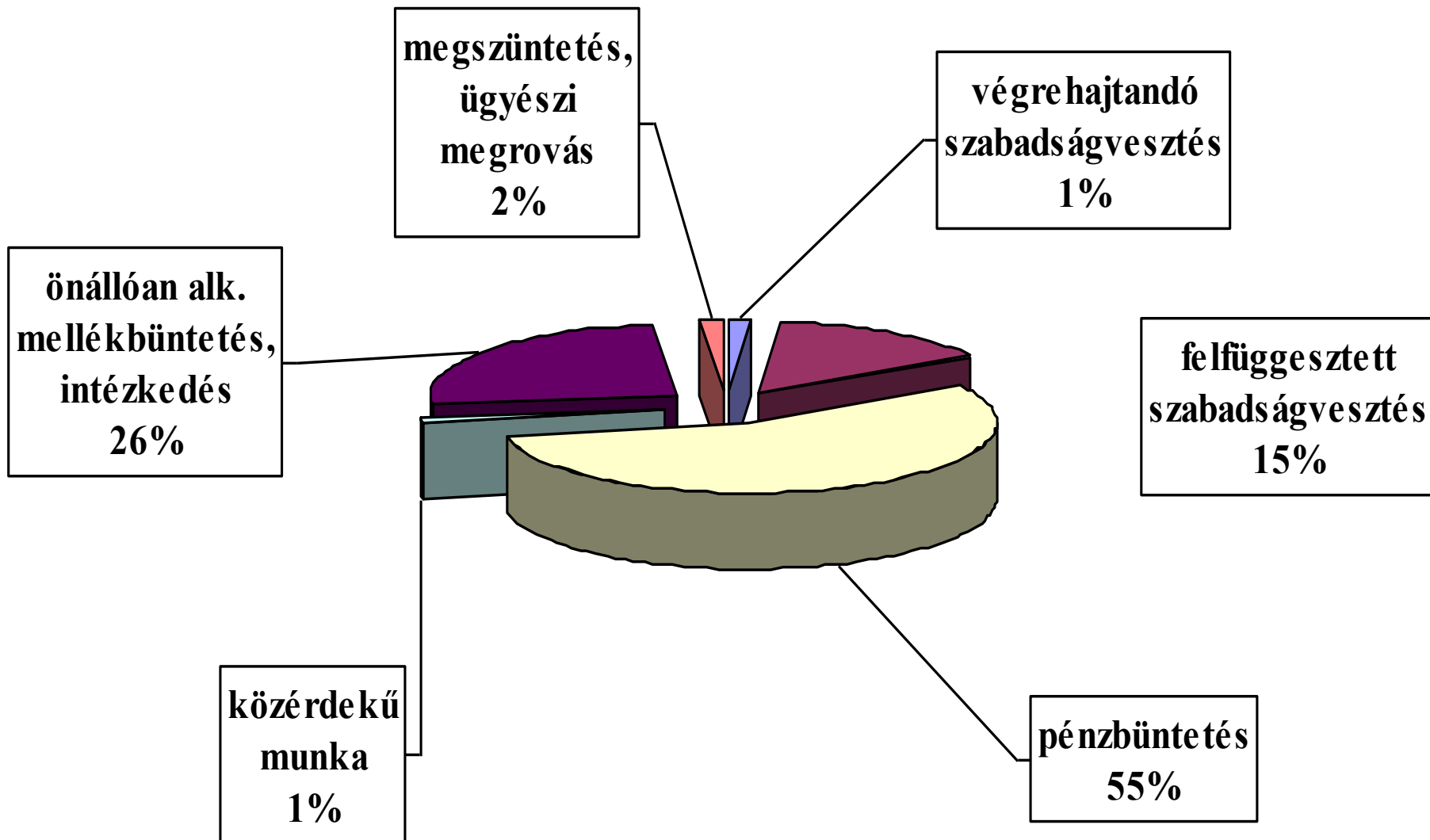

Az áru hamis megjelölése
bűncselekménynél 48 % nő,
87 % külföldi.

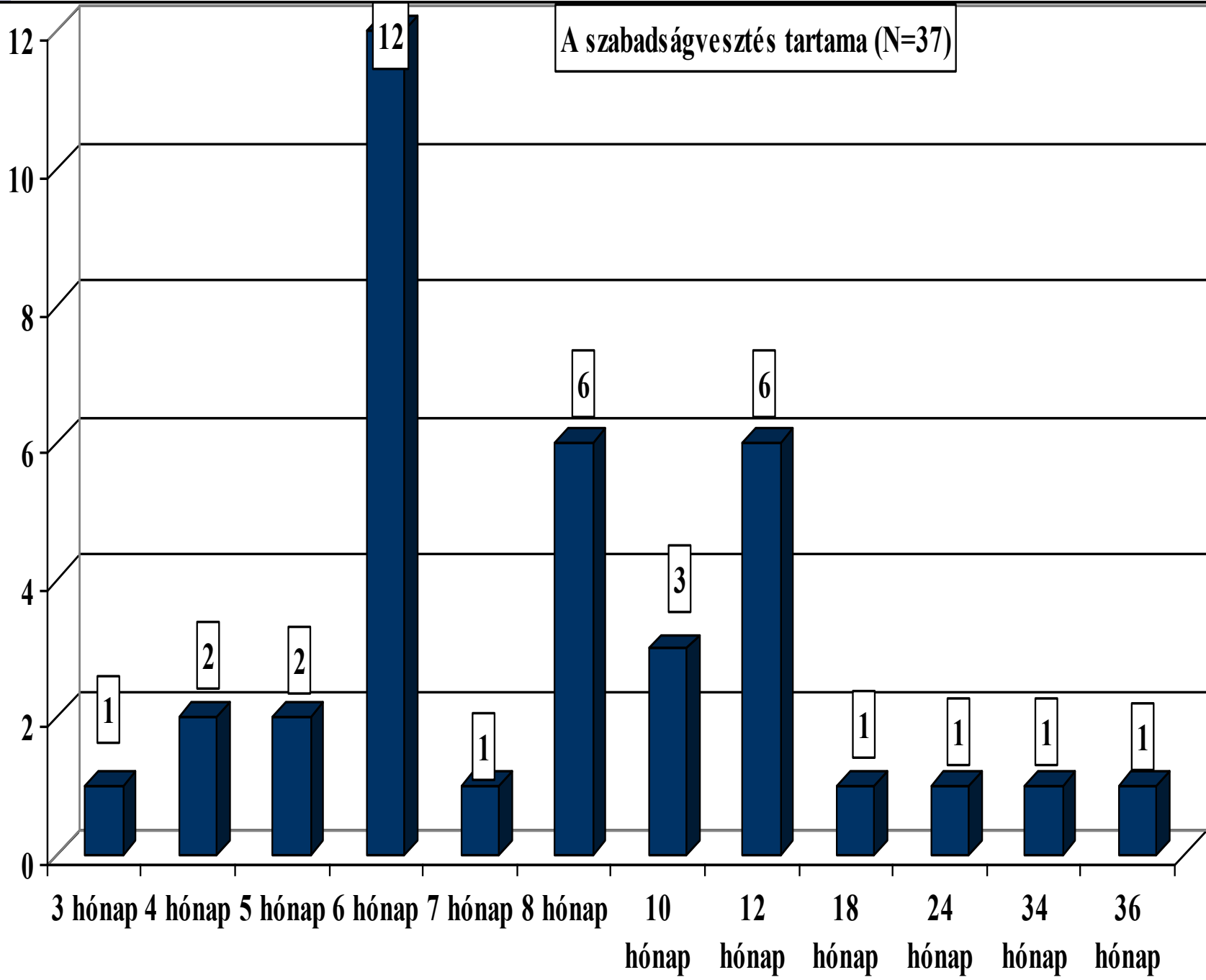
Az elkövetők életkor szerinti megoszlása (N=241)

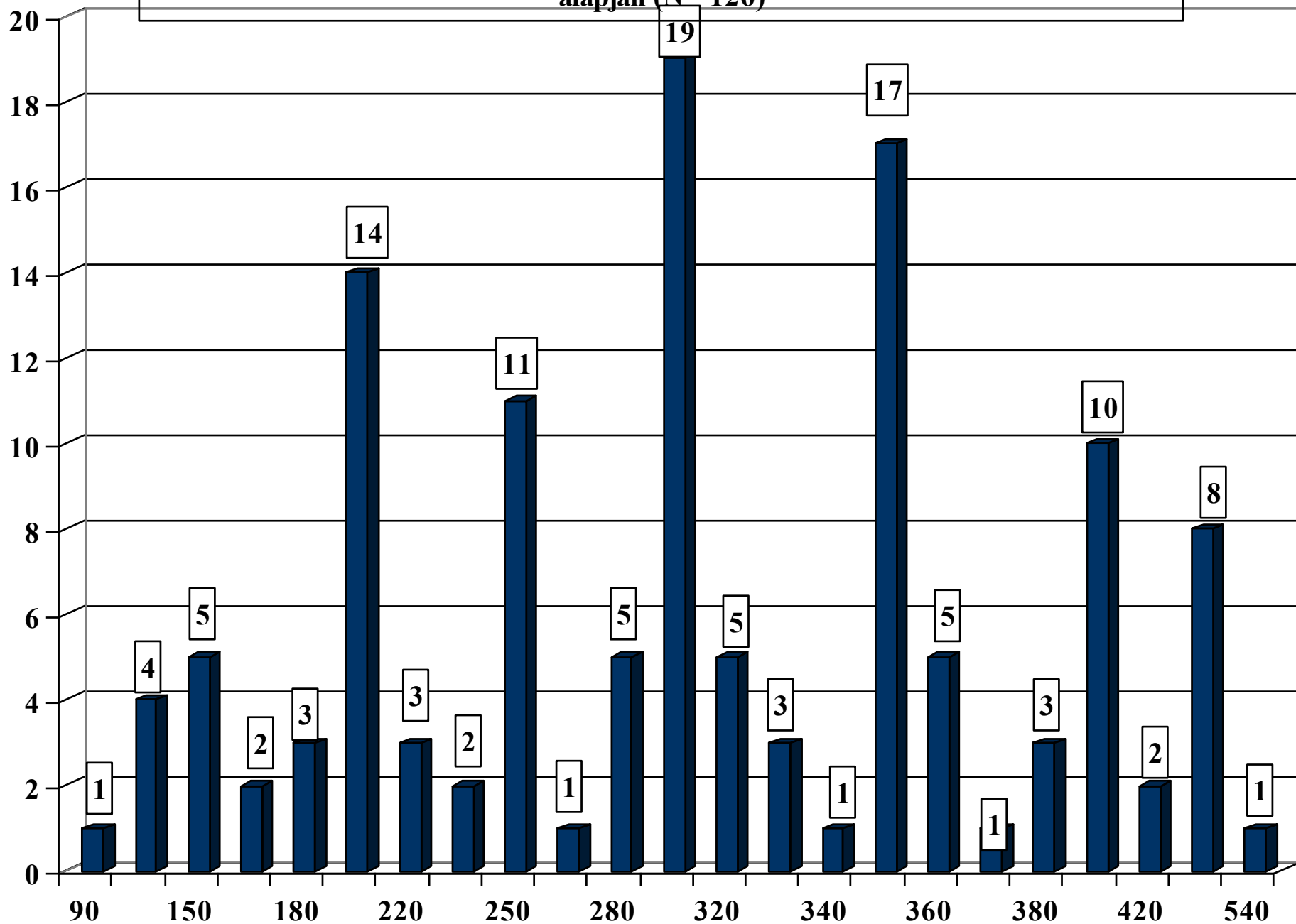
A kiszabott büntetések, alkalmazott intézkedések megoszlása

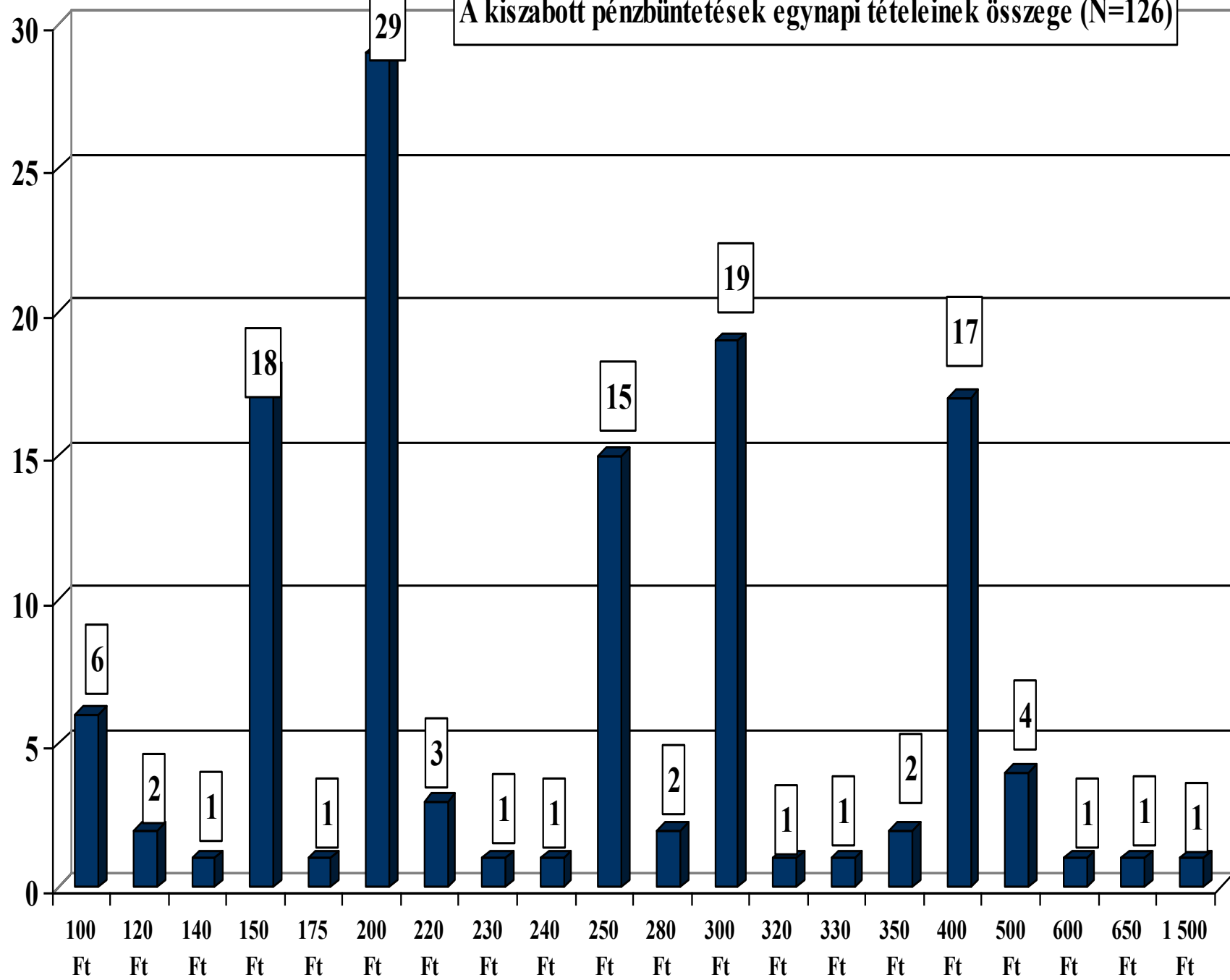
A szabadságvesztés tartama (N=37)

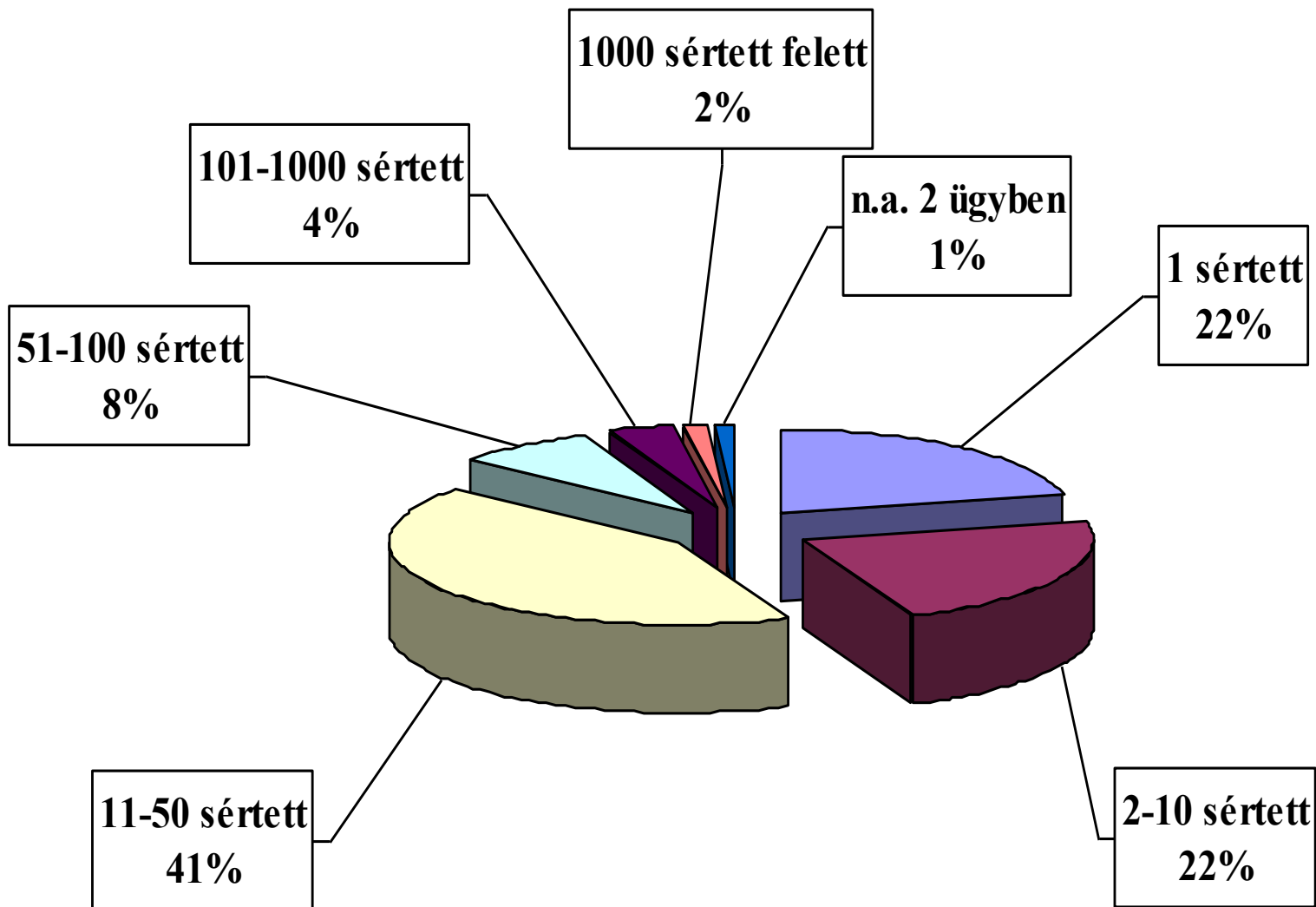
A kiszabott pénzbüntetések napi tételeinek száma a pénzbüntetésre ítélték száma alapján (N= 126)

A kiszabott pénzbüntetések egynapi tételeinek összege (N=126)

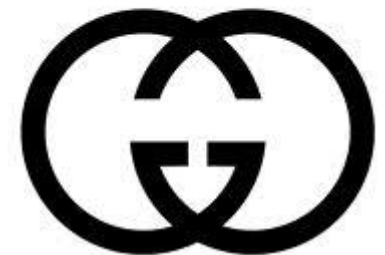

Egy ügyben szereplő sértettek száma

GUCCI

Középtávú hamisítás elleni stratégia készül -

a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület közleménye

Felmérés a magyar középiskolákban a szerzői jogról és a hamisításról -

A Hamisítás Elleni Nemzeti Testület – a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkársága támogatásával – országos felmérést indított, amelyben a középiskolások szellemi tulajdonnal, különösen a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak online felhasználásával, valamint a termékhamisítással kapcsolatos ismereteit, attitűdjét vizsgálja.

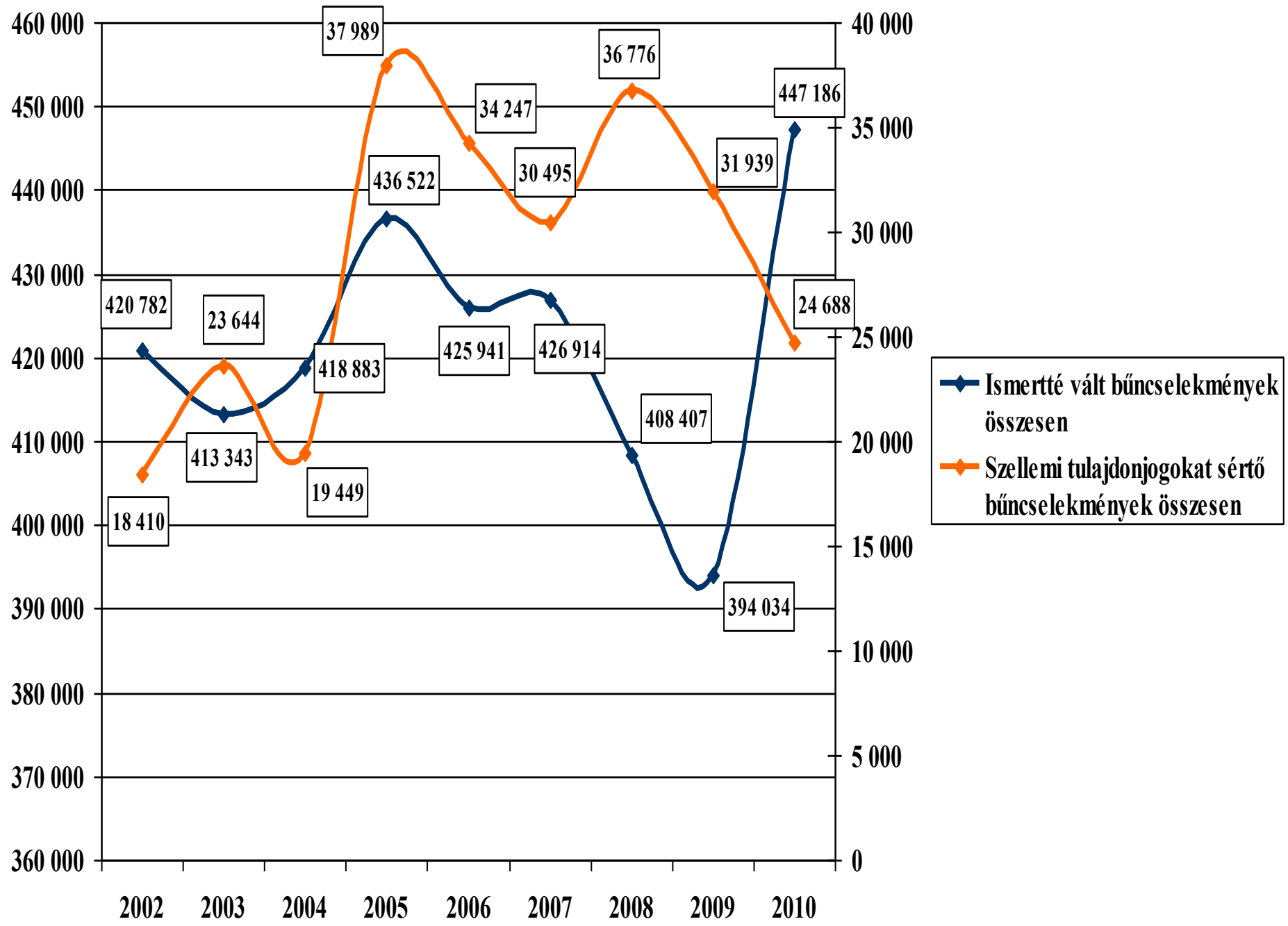

**KÖSZÖNÖM
A FIGYELMET!**

Dr. Windt Szandra: Kriminálstatisztikai elemzés

- **A kutatás háttere, felépítése**
- **Az adatokról**
- **Következtetések**
- **Javaslatok**

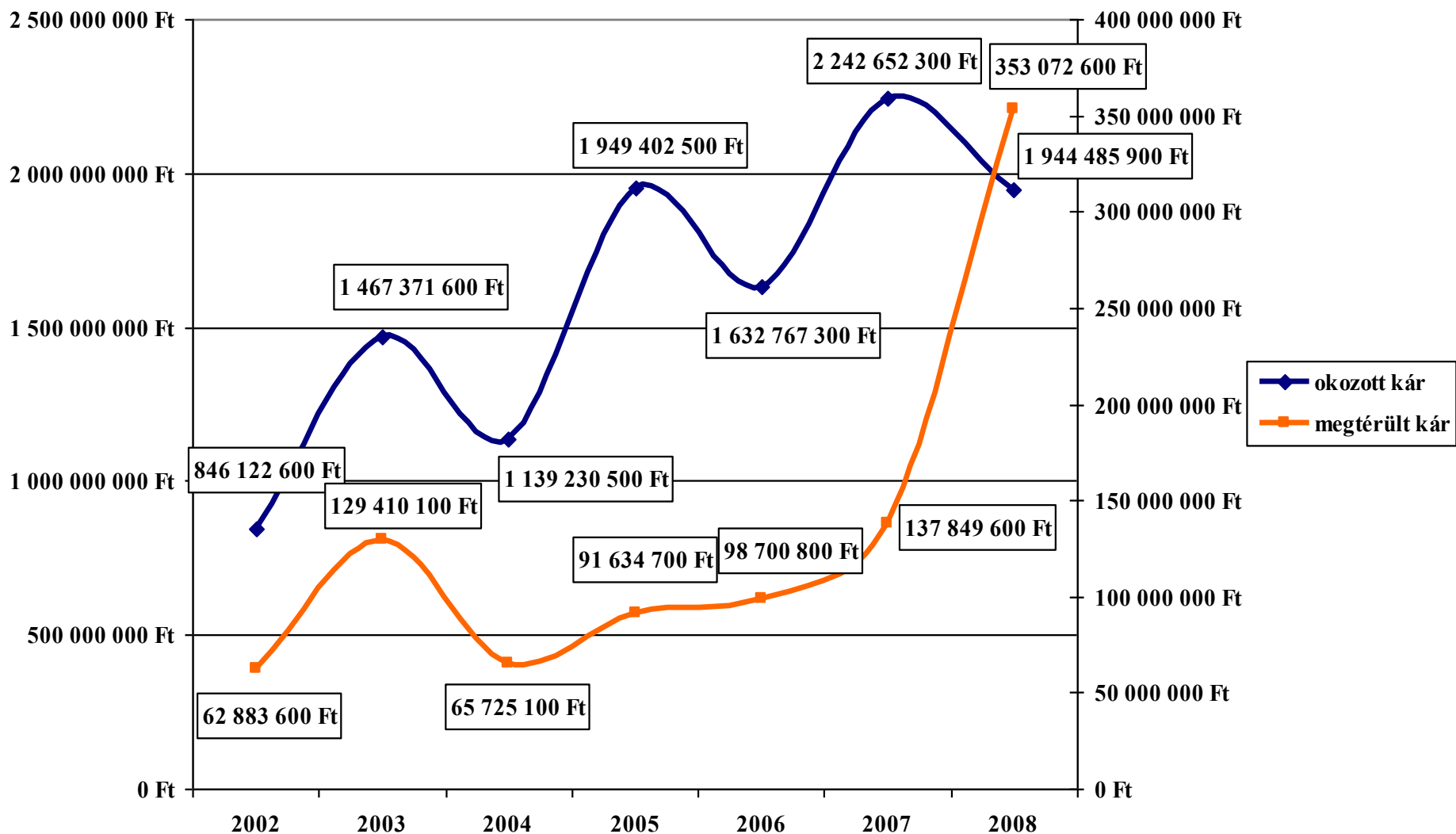
Elkövetők?

- 2002 és 2009 között átlagosan évente 1 200 fő valósított meg szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekményt. (2003-ban 983 fő)
- 26 és 35 év közöttiek
- A fiatalok elkövetők száma egyik évben sem érte el a **100**-at sem

Vagyoni hátrány

Következtetések

- Számos adatvételi pontatlanság, jobb gyakorlat kialakítása (pl. vagyoni hátrány meghatározásakor)
- Sértettek
- Cél: dekriminalizálás – az üzletszerűség büntetése

Ne használjon
illegális szoftvert!

Javaslatok

- Látencia
- Statisztikai adatgyűjtés (ENYÜBS, OITH, VPOP)
- A kárértékre, vagyoni hátrányra vonatkozóan
 - Nemzetközi ajánlásoknak megfelelően
 - HENT vezetésével készüljön egy „katalógus” (jogtulajdonosokról, elkövetési tárgyakról stb.)

**Köszönöm a
figyelmet!**

Dr. Mészáros Ádám:

**A büntetőjog lehetőségei és korlátai
a hamisítás elleni harcban**

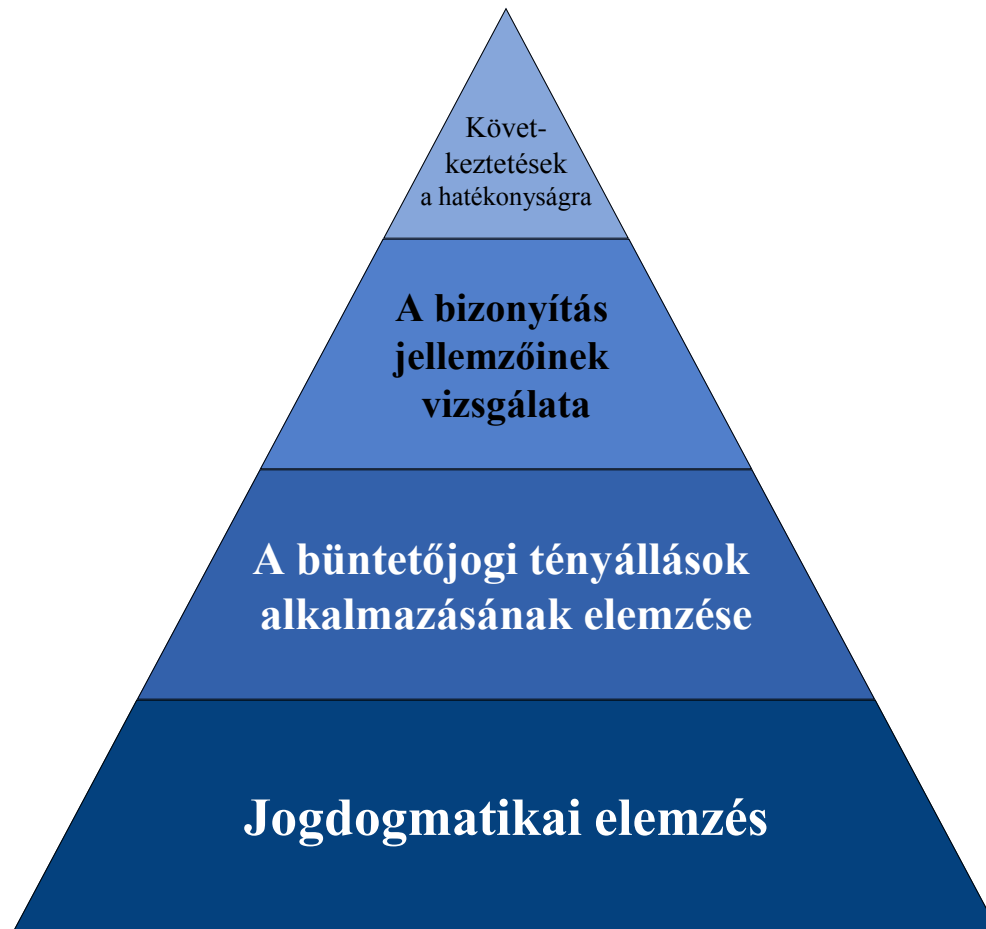

Dr. Kármán Gabriella:

**JOGÉRTELMEZÉSI
ÉS BIZONYÍTÁSI KÉRDÉSEK,**

különös tekintettel a szakértő szerepére

A KUTATÁS FELÉPÍTÉSE, KONCEPCIÓ

A VIZSGÁLAT KERETEI

A vizsgált tényállások:

- Btk. 296. Áru hamis megjelölése
- Btk. 329. Bitorlás
- Btk. 329/A. Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése
- Btk. 329/B. Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása
- Btk. 329/C. Jogkezelési adat meghamisítása
- Btk. 329/D. Iparjogvédelmi jogok megsértése

A VIZSGÁLAT KERETEI

Vizsgált tényállások

- Btk. 296.
Áru hamis megjelölése
- Btk. 329. Bitorlás
- Btk. 329/A. Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése
- Btk. 329/B. Szerzői jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása
- Btk. 329/C. Jogkezelési adat meghamisítása
- Btk. 329/D. Iparjogvédelmi jogok megsértése

Ügytípusok

1. *Áru hamisítása típusú ügyek (Btk. 296. , 329/D.)*
2. *A szerzői jogok megsértésének típusai (Btk. 329/A.)*
3. *A szerzői vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása (Btk. 329/B)*

TAPASZTALT ELKÖVETÉSI MAGATARTÁSOK

Áru hamisítása típusú ügyek (Btk. 296. , 329/D.)

- Áru előállítása
- Áru megszerzése, forgalomba hozatala

A szerzői jogok megsértésének típusai (Btk. 329/A.)

- Nyilvános előadáshoz kapcsolódó jogdíjfizetési kötelezettség elmulasztása
- Szellemi alkotások (elsősorban szoftver, zenemű, filmalkotás stb.) használása
- Szellemi alkotások terjesztése
- Szellemi alkotások hozzáférhetővé tétele (fájlcsere)

A szerzői vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása (Btk. 329/B.)

- Szoftverek védelmének kijátszása,
- Átalakított játékkonzolokhoz kapcsolódó jogértelmezési kérdések
- Kábelszolgáltatók kódolt adásának vétele a védelmi berendezés megkerülésével.

A BIZONYÍTÁSI ELJÁRÁS JELLEMZŐI

A szellemi tulajdonjogok védelme a művet egyéni - eredeti jellege alapján illeti meg.

Szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekmények:

1.

**hamisítás-jellegű
cselekmények**

azonosítási feladatok

2.

**szellemi tulajdonjogokat sértő
felhasználások**

*digitális környezet,
informatikai kérdések*

A BIZONYÍTÁS KULCSA: A SZAKVÉLEMÉNY

200 ügyből 180 esetben rendeltek ki szakértőt.

A szakértő közreműködése meghatározó:

- az ügyek érdemi kimenetele
- időtartama
- költségigénye szempontjából.

Indokolt-e ez a domináns szerep?

A különleges szakértelem változó szerepe

„Ha a bizonyítandó tény megállapításhoz vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni”.
[Be. 99. (1) bekezdés]

Mihez képest különleges?

Kiindulópont:

- A kriminalisztikai szakismerettel rendelkező hatóság mindenkori szakértelme
- Folyamatosan változó, fejlődő kriminalisztikai tudásanyag

AZ „ÁRU HAMISÍTÁSA” TÍPUSÚ ÜGYEK

Minősítési lehetőségek:

- áru hamis megjelölése (Btk. 296.),
- iparjogvédelmi jogok megsértése (Btk. 329/D.)
- szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése (Btk. 329/A.).

Szemponatok:

- védett jogi tárgy
- szellemi tulajdon jog sérelmének állomásai
- egyéb

AZ „ÁRU HAMISÍTÁSA” TÍPUSÚ ÜGYEK

Tipikus elkövetési magatartások:

Áru előállítása (hamisítás)

- **Btk. 296.** „Aki árut - a versenytárs hozzájárulása nélkül - olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel vagy elnevezéssel **állít elő...**”
- **Btk. 329/D.** (1) „Aki a jogosultnak törvény, kihirdetett nemzetközi szerződés vagy európai közösségi rendelet alapján fennálló szabadalmi oltalomból stb. eredő **jogát az oltalom tárgyának utánzásával vagy átvételével megsérti...**”

Meglévő áru megszerzése, tartása, forgalomba hozatala

- **Btk. 296.** „... ilyen árut forgalomba hozatal céljából **megszerez, tart, illetőleg forgalomba hoz ...**”

ÁRU HAMISÍTÁSA

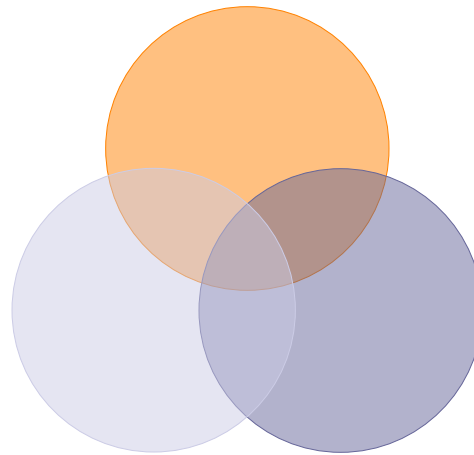
Elhatárolások

**IPARJOGVÉDELMI
JOG
MEGSÉRTÉSE
ÁRU
UTÁNZÁSÁVAL**

ÁRU HAMISÍTÁSA

iparjogvédelmi jog megsértése

szerzői jogok megsértése

áru hamis megjelölése

Szerzői jogok megsértése: jellegzetességet megtestesítő karakterhez mint művészeti alkotáshoz fűződő szerzői jog megsértése

- A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. 16. (3) bek., 16. (6) bek.
- Berni Uniós Egyezmény

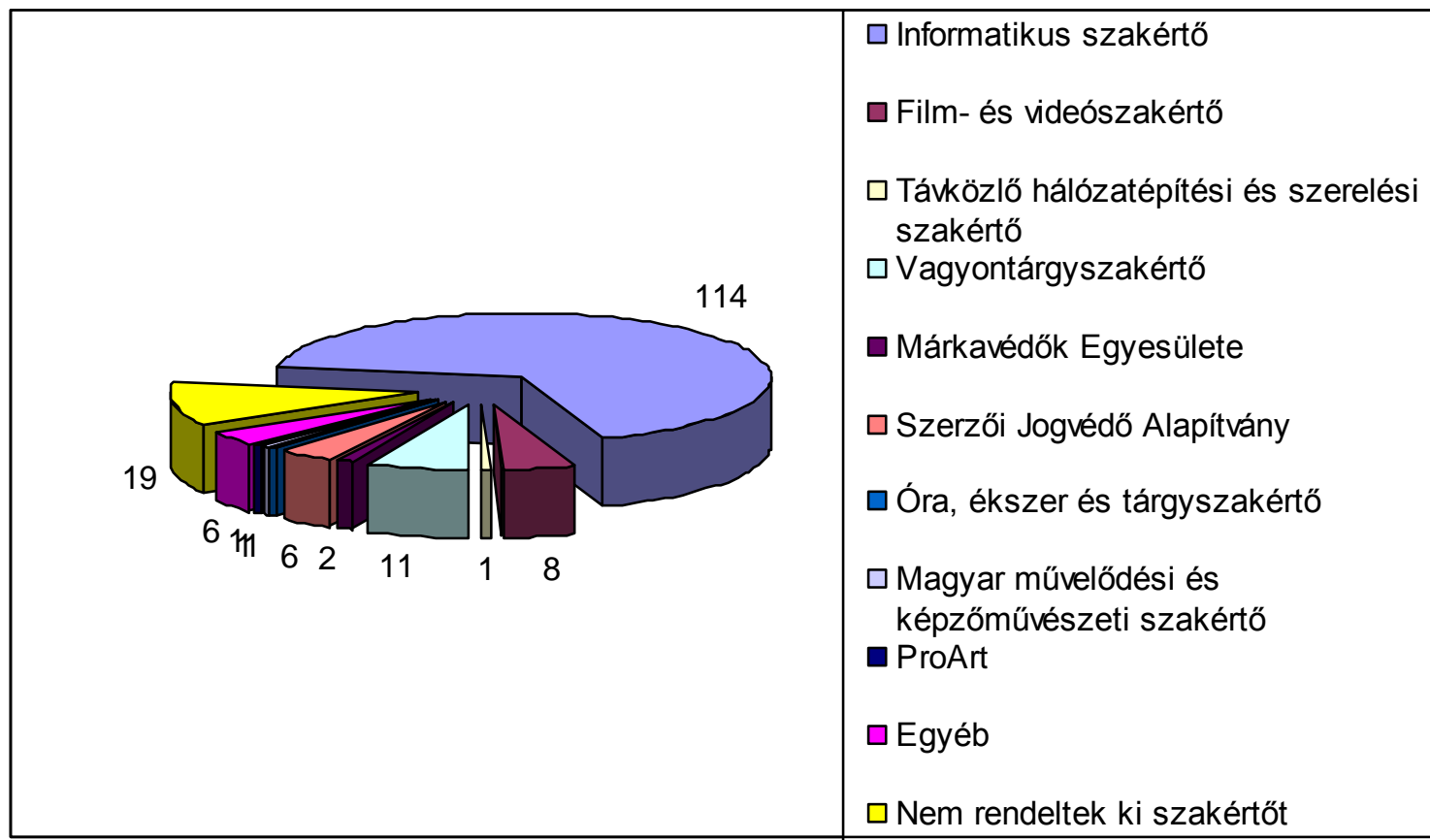
A SZAKÉRTŐ KOMPETENCIÁJA AZ „ÁRU HAMISÍTÁSA” TÍPUSÚ ÜGYEKBEN

Jellemző kérdések:

- „A védett márkajellel ellátott ruházati termék eredeti vagy hamisított? Amennyiben nem eredeti, úgy alkalmas-e a fogyasztók megtévesztésére?”
- „Amennyiben hamisított, akkor azt milyen jegyekből, jellemzőkből lehet megállapítani?”
- „Az áruról a versenytárs, illetőleg annak jellegzetes tulajdonsággal rendelkező áruja ismerhető-e fel?”
- „A ruházati terméken lévő feliratok, jelzések mely sértettnek védjegy, illetve szerzői jogát sértették?”

SZAKÉRTŐ A „SZERZŐI JOGOK MEGSÉRTÉSÉNEK” BIZONYÍTÁSÁBAN

- **170 ügyből 151 ügyben rendeltek ki szakértőt.**

Az informatikus szakértő kompetenciája a szerzői jogok megsértésével kapcsolatos ügyekben I.

*A lefoglalt adathordozók tartalmának megállapítása
mint szakkérdés?*

Jellemző kérdések:

- A lefoglalt adathordozón milyen jogvédett szoftverek találhatóak?
- A szoftvereknek ki a jogtulajdonosa?
- Mekkora az okozott vagyoni hátrány művenként?

Az informatikus szakértő kompetenciája a szerzői jogok megsértésével kapcsolatos ügyekben II.

*A lefoglalt adathordozó tartalmának megítélése
mint jogkérdés...*

Jellemzően:

„A lefoglalt adathordozón található szoftverek jogszerűen kerültek-e telepítésre?”

Esetleg:

„A merevlemezeken van-e olyan állomány (dokumentum, email, feljegyzés), amely összefügghet a gyanúsított(ak) videoanyagokat forgalmazó magatartásával (megrendelés, feljegyzés megrendelésről, árlista) stb.?”

MEGÁLLAPÍTÁSOK, JAVASLATOK

- A szakértő a szakvéleményben jogi kérdések megválaszolására nem vállalkozhat.
- A szakterület kompetencia-határainak kijelölése és a szakértői módszertan egységesítése során szakértői testületi állásfoglalások jelentősen hatathatós segítséget.
- A jogalkalmazók kriminalisztikai – ezen belül informatikai – ismereteinek fejlesztése elengedhetetlen a joggyakorlat egységesítéséhez.

Bizonyítási kérdések a digitális környezetben és a szankciók alkalmazásának dilemmái

Dr. Szabó Imre

Szellemi alkotások terjesztése

- A szerzői jogról szóló törvény hatálya

2. Olyan műre, amely először külföldön került nyilvánosságra, az e törvényben meghatározott védelem csak akkor terjed ki, ha a szerző magyar állampolgár, vagy ha a szerzőt nemzetközi egyezmény, illetőleg viszonzosság alapján a védelem megilleti.

Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 166/2009. számú döntése

Fontos tisztázni, hogy

- mi a mű származási országa

- milyen honosságú a szerzői jogok alanya

- Mikor beszélhetünk üzletszerű terjesztésről?

*Btk. 137. . 9. pontja szerint **üzletszerűen** követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.*

A szerzői vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása

-Átalakított
játékkonzolok

-Szoftverek védelmének
kijátszása

-Kódolt tv-adás vétele

- (1) a szerzői jogról szóló törvényben meghatározott hatásos műszaki intézkedést
- hasznoszerzés végett megkerüli,
 - vagy e célból ehhez szükséges eszközt, terméket, berendezést vagy felszerelést a) készít, előállít, b) átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik

A szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekmények bizonyításának néhány kérdése I.

- A szoftverek telepítési dátumának meghatározása és ennek jogkövetkezményei**

Megnevezés/Program neve	Jogtulajdonos	Kiadás	Típus	Másolás / telepítés dátuma	Utolsó használat dátuma
Windows XP Professional	Microsoft	2004	PC szoftver	2008.03.17	2008.05.01

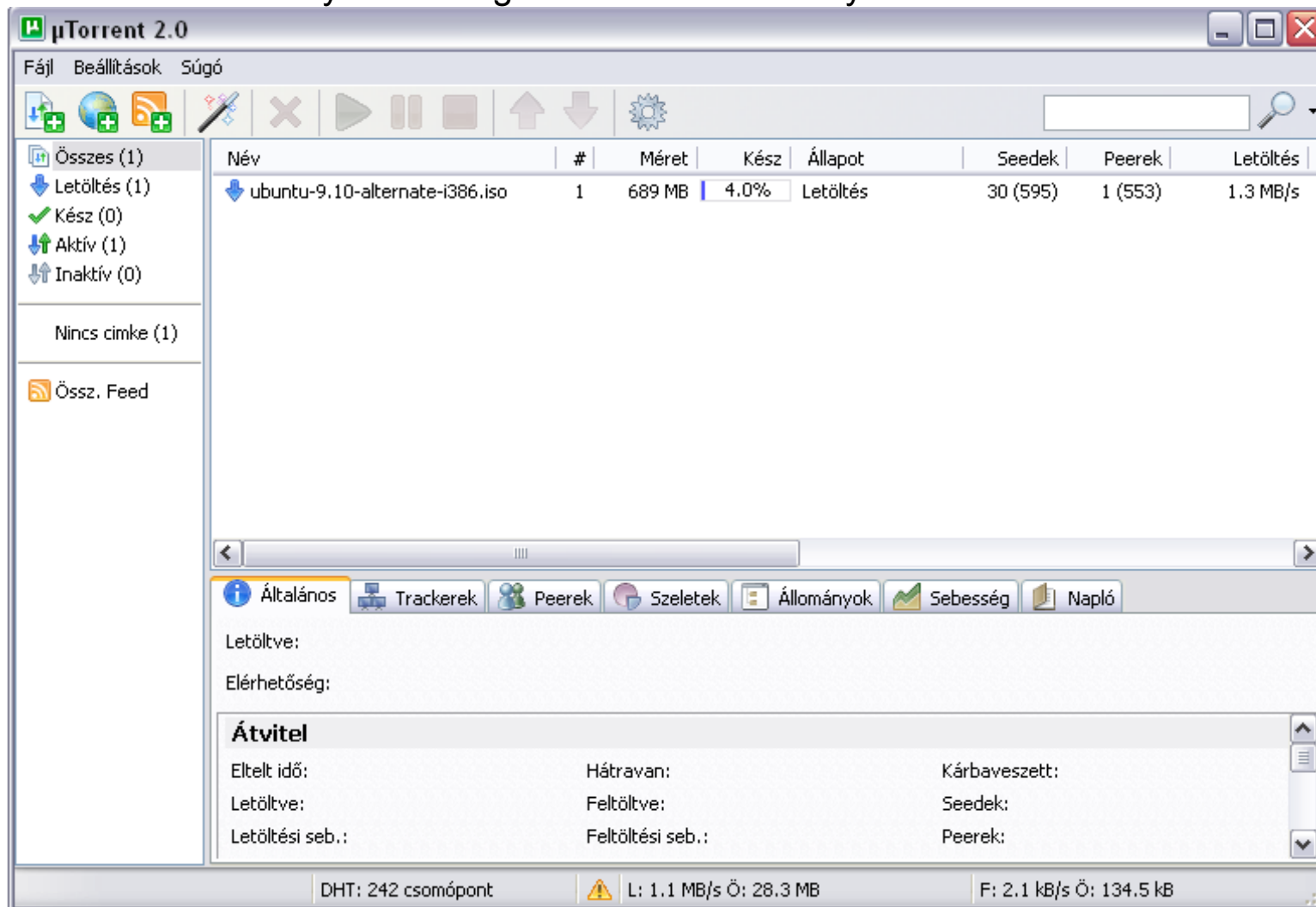
Jogértelmezési kérdés: szoftver telepítése vagy utolsó használata az irányadó az elévülés számításánál?

Az Sztj. 18. (2) bekezdése értelmében (...)a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön (...).

Informatikai kérdés: „A megadott időpont akkor helyes, ha feltételezzük, hogy a telepítés időpillanatában a számítógép rendszerideje helyes volt”

2. A fájlcserehez kapcsolódó szakértői kérdések

I. Többszörözés és a nyilvánossághoz közvetítés bizonyítása

The screenshot shows the µTorrent 2.0 application window. The main area displays a table of active torrents. The table has columns for Name, #, Size, Progress, Status, Seeds, Peers, and Download Speed. One torrent is listed: 'ubuntu-9.10-alternate-i386.iso' with a size of 689 MB, 4.0% progress, and a download speed of 1.3 MB/s. The interface also includes a sidebar with navigation options like 'Összes (1)', 'Letöltés (1)', 'Kész (0)', 'Aktív (1)', and 'Inaktív (0)'. At the bottom, there is a status bar showing DHT: 242 csomópont, L: 1.1 MB/s Ö: 28.3 MB, and F: 2.1 kB/s Ö: 134.5 kB.

Név	#	Méret	Kész	Állapot	Seedek	Peerek	Letöltés
ubuntu-9.10-alternate-i386.iso	1	689 MB	4.0%	Letöltés	30 (595)	1 (553)	1.3 MB/s

A szellemi tulajdonjogokat sértő bűncselekmények bizonyításának néhány kérdése II.

2. A fájlcserehez kapcsolódó szakértői kérdések

II. Torrent technológiát alkalmazó honlapot üzemeltető közvetítő szolgáltatók büntetőjogi felelőssége

1.	Tettesi alapcselekmény	Van olyan bűncselekmény, amely az adott tracker által közvetített adatok alapján valósult meg
2.	Segítségnyújtás /tevékenység, mulasztás/	A torrent technológia alapvető célja a fájlcserehez szükséges információk közvetítése
3.	Mulasztás	Kötelességellenes nem tevé: Ekertv. szerinti kötelesség: tudomásszerzést követően gondoskodik a jogsértő tartalomhoz történő hozzáférés megakadályozásáról
4.	Szándékosság	a honlap fórumain írtak alapján

Vagyoni hátrány megítélése

Szoftverek esetében:	Hangfelvételek esetén:
Bruttó kiskereskedelmi ár	MAHASZ jogdíja
Szoftverforgalmazó cégek árai	Nettó nagykereskedelmi ár
Szoftverforgalmazó cégek átlagárai	
Nettó kiskereskedelmi ár	

- gyakran előfordult, hogy a szakértők nem határozták meg a számítás módszerét
 - elkövetéskori árak vagy szakvélemény készítésének dátuma szerinti árak?
 - ismeretlen előadók esetében hány rendbeli bűncselekményt állapíthatunk meg?
- Legfőbb Ügyészség Nyomozás Felügyeleti Főosztálya: Hatályos anyagi jogi és nyomozás felügyeleti eljárási iránymutatások gyűjteménye, 9. pont (1999. május 31.):
„Vagyoni hátrány felderített: ha annak nagyságrendje a cselekmény minősítése, illetve a felelősségre Vonás módja és mértéke szempontjából kellő támpontot ad”

Fontos feladat: a büntetőeljárások során alkalmazott – a vagyoni hátrányra vonatkozó – számítási módszerek egységesítése, a büntetőeljárások gyorsabb befejezése érdekében

A vizsgált ügycsoportokhoz kapcsolódó büntetéskiszabási gyakorlat értelmezése

A jogi személyekkel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésről

1. A hamis termékek árusítása
2. A szórakozóhelyek üzemeltetése során nyújtott szórakozási lehetőségekhez kötődő (zenegép, televízió, dj. előadó) jogdíjfizetési kötelezettségek elmulasztása
12. (1) Ha a nyomozás során adat merül fel arra, hogy a büntetőeljárás során jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazásának lehet helye, a nyomozó hatóság **a nyomozást kiterjeszti** az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény és a jogi személy kapcsolatának felderítésére.
18. (1) Ha az ügyész a jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazását indítványozza, a bíróság ítéletében c) az intézkedés alkalmazását mellőzi, ha az a jogi személyre nézve **méltánytalan hátrányt** jelentene.

■ Alkalmazható szankciók:

1. a jogi személy megszüntetése, 2. tevékenységének korlátozása, és 3. pénzbírság alkalmazása 4. foglalkozástól eltiltás büntetés?

KÖSZÖNJÜK
A FIGYELMET!